

VODIČ O UVOĐENJU EURA

SVE ŠTO TREBATE ZNATI
O KONVERZIJI I PROMJENAMA KOD
FINANCIJSKIH USLUGA

SADRŽAJ

04

UVOD

NOVČANICE I KOVANICE
KUNA ZAMIJENITE
U EURE KROZ 2023.
U BANKAMA,
FINI ILI POŠTI

12

EURO I OSIGURANJA

ŠTO ZBOG UVOĐENJA
EURA ČEKA KLIJENTE
DRUŠTAVA ZA
OSIGURANJE

22

EURO I MIROVINSKI FONDOVI

NEMA DODATNIH
TROŠKOVA ZA ČLANOVE
MIROVINSKIH FONDOVA

08 ETIČKI KODEKS

PROVJERITE JE LI VAŠ DAVATELJ FINANIJSKE
USLUGE POTPISNIK ETIČKOG KODEKSA

42 KAKO ŠTO LAKŠE PREBRODITI KONVERZIJU

OLOVKU, BLOKIĆ ILI APLIKACIJU U RUKE I VODITE
EVIDENCIJU POTROŠNJE U OBAMA VALUTAMA

46 IZ POTROŠAČKOG UGLA

TKO POKUŠA MIJENJATI KUNE U EURE PRIJE
1. SIJEČNJA 2023. GODINE PLATIT ĆE PROVIZIJU

28

EURO I INVESTICIJSKI FONDOVI

ŠTO UVOĐENJE EURA
ZNAČI ZA VIŠE OD
200 TISUĆA GRAĐANA
KOJI ULAŽU U
INVESTICIJSKE
FONDOVE?

34

EURO I LEASING

ŠTO SE MIJENJA ZA
15 LEASING DRUŠTAVA
I NJIHOVE KLIJENTE

38

EURO I TRŽIŠTE KAPITALA

NA ZAGREBAČKOJ
BURZI NEĆE SE
TRGOVATI 29. I 30.
PROSINCA

20 VREMENSKI TIJEK AKTIVNOSTI UVOĐENJA EURA

NOVČANICE I KOVANICE KUNA ZAMIJENITE U EURE KROZ 2023. U BANKAMA, FINI ILI POŠTI

UVOĐENJE EURA OBUHVATIT ĆE
I SEKTOR FINANCIJSKIH NEBANKARSKIH
USLUGA, KOJI ČINI 31,2 POSTO UKUPNOG
FINANCIJSKOG SUSTAVA HRVATSKE

Pripreme za uvođenje eura kao službene valute u Hrvatskoj već su uvelike krenule, a brojni supermarketi, kafići i druga trgovačka društva još su tijekom ljeta započeli s dvojnim iskazivanjem cijena, u kunama i u eurima, a od 5. rujna 2022. to je postalo i obavezno. Za dvojno iskazivanje cijena trebalo je provesti brojne informatičke i tehničke pripreme, no građani će time dobiti priliku da se postupno naviknu na iznose u novoj valuti. Dvojno iskazivanje trajat će do kraja sljedeće godine kako bi bilo dovoljno vremena za prilagodbu.

Osim u svakodnevnoj kupnji namirnica i pri plaćanju osnovnih usluga koje često koristimo uvođenje eura vrlo će nas brzo dotaknuti i u sektoru financijskih usluga, prilikom korištenja usluga društava za osi-

guranje, mirovinskih i investicijskih fondova, ako smo mali ulagatelj ili drugi sudionik tržišta kapitala ili, primjerice, korisnik leasinga. To je sve segment financijskih nebankarskih usluga koji, prema podacima Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (Hanfa) s kraja ožujka, čini 31,2 posto ili 230,3 milijarde kuna ukupnog financijskog sustava Republike Hrvatske. I u njemu će biti provedene sve pripremne radnje kako bi početkom sljedeće godine svi bili spremni za euro koji postaje službena valuta i sredstvo plaćanja u Hrvatskoj. Kako će protjecati konverzija i hoće li sve biti korektno primijenjeno kod društava za osiguranje, mirovinskih i investicijskih fondova, Zagrebačke burze i središnjeg depozitorija vrijednosnih papira, leasing i faktoring društava, nadzirat će Hanfa.

1€
↓
7,53450 KN

Većina konverzija segmentu finansijskih nebankarskih usluga **za klijente će se odvijati automatski** te se od njih neće zahtijevati dostavljanje dodatnih podataka ili potpisivanje novih ili aneksiranje postojećih ugovora. Iznosi će se preračunavati automatski, prema službenom tečaju konverzije, te bi sve trebalo protjecati u najboljem redu. U slučaju bilo kakvih prijava klijent ih treba pokušati riješiti direktno s društvom, a ako na taj način ne uspije razriješiti problem, o njemu može obavijestiti i Hanfu, na e-mail potrosaci@hanfa.hr.

Po jednoj transakciji moći će se zamijeniti 100 novčanica kuna i 100 kovanica kuna. Nakon 12 mjeseci, kune će biti moguće promijeniti u eure u HNB-u bez naknade. Za zamjenu novčanica bez naknade nema vremenskog ograničenja, a kovanice se moraju promijeniti kroz tri godine

Službeni tečaj konverzije određen je još u srpnju, kada je Vijeće Europske unije donijelo Odluku o prihvatanju eura u Hrvatskoj od 1. siječnja 2023., dopunu uredbe prema kojoj Hrvatska postaje dvadeseta članica europodručja te uredbu kojom se utvrđuje fiksni tečaj konverzije, a koji će iznositi **7,53450 kuna za jedan euro**. Kada 1.1.2023. službena valuta postane euro, građani će **imati godinu dana da svoje kunske novčanice i kovanice besplatno, bez naplate naknade zamijene** za one eurske u svim komercijalnim bankama u Hrvatskoj, Fini i Hrvatskoj pošti. Nakon toga kune će se moći zamijeniti u Hrvatskoj narodnoj banci.

U području nebankarskih finansijskih usluga pozitivni učinci očekuju se u vezi s manjom izloženosti tečajnom riziku, a možemo očekivati i proširenje baze inozemnih investitora s obzirom na bolji kreditni rejting Hrvatske. Generalno gledano, uvođenje eura učinit će trgovanje, putovanje i poslovanje hrvatskih građana i poduzetnika jednostavnijim i bržim.

Prva dva tjedna siječnja 2023. godine obje će valute biti ravnopravno sredstvo plaćanja, a ostatak će se vraćati u eurima. Kune koje se čuvaju na računima u bankama automatski će se bez naknade zamijeniti u euro s 1. siječnja 2023.

Na dan uvođenja eura svi iznosi u kuni na depozitnim, štednim i transakcijskim računima kod poslovnih banaka konvertirat će se automatizmom u eure prema službenom fiksnom tečaju konverzije bez ikakvog troška za klijente banaka. Klijenti banaka neće trebati zatvarati postojeće kunske račune i otvarati račune u euru jer će postojeći računi u kuni na dan uvođenja eura postati računi u euru.

ETIČKI KODEKS

PROVJERITE JE LI VAŠ DAVATELJ
FINANCIJSKE USLUGE POTPISNIK
ETIČKOG KODEKSA

Osim u tiskovinama, elektroničkim medijima i na internetskim portalima brojne informacije u procesu uvođenja eura kao službene valute mogu se pronaći i na stranicama tržišnih regulatora. Ako je riječ o sektoru financijskih usluga, tada su to ponajprije internetske stranice Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (www.hanfa.hr) i Hrvatske narodne banke (www.hnb.hr), ali i specijalizirana stranica www.euro.hr. U segmentu zaštite potrošača i kupaca robe široke potrošnje to je svakako i internetska stranica Ministarstva gospodarstva (www.szp.hr), a za pitanja drugih djelatnosti to su internetske stranice nadležnih regulatora poput HAKOM-a, HERA-e, HALMED-a, AEM-a te državnih ministarstava.

Ono što je zajedničko u svim segmentima i što svaki potrošač mora znati, **jest postojanje i usvajanje Etičkog kodeksa**, a pristupanjem njemu garantira se da se pravna osoba, bilo

to društvo za osiguranje, banka, trgovac ili mirovinsko ili investicijsko društvo, javno opredijelila za potpuno transparentan proces konverzije i uvođenja eura u vlastito poslovanje.

Svi poslovni subjekti koji pristupe Etičkom kodeksu moći će obavijest o tome, odnosno vizualni znak/naljepnicu koji će time dobiti, istaknuti na svoje prostorije, internetske

stranice, poslovnu dokumentaciju, mobilne aplikacije i druge materijale. Za dogovor oko preuzimanja oznaka/naljepnica Etičkog kodeksa kontakt su središnjice i županijske/područne komore Hrvatske gospodarske komore ili, ako je riječ o obrtnicima, Hrvatske obrtničke komore, prema sjedištu poslovnog subjekta, čak i ako pravna osoba nije član navedenih komora.

**ONI KOJI PRISTUPE KODEKSU IMAJU PRAVO KORIŠTENJA
LOGOTIPA KOJIM SE OBEVEZUJU DA NEĆE
ZLOUPOTRIJEBITI POSTUPAK UVOĐENJA EURA
ZA NEOPRAVDANO POVEĆANJE CIJENA**

PRERAČUNAVA SE ISKLJUČIVO PREMA UTVRĐENOM FIKSNOM TEČAJU I U SKLADU S MATEMATIČKIM PRAVILIMA ZAOKRUŽIVANJA

INICIJATIVU POKRENULO MINISTARSTVO GOSPODARSTVA

Bit će to znak da je trgovačko društvo usvojilo visoke standarde etike i da je najavilo da će prema svojim klijentima i potrošačima u procesu uvođenja eura postupati krajnje transparentno i etično. Poslovni subjekti već su počeli pristupati Etičkom kodeksu, a to će moći učiniti sve do kraja 2023. Sve detalje Etičkog kodeksa, kao i popis onih koji su se do sada već obvezali na njegovu primjenu, moguće je pronaći na internetskoj stranici www.euro.hr. Nositelj ove inicijative je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, a cijeli projekt provodi se pod sloganom „**SVAKI CENT SE BROJI, SVAKA KUNA SE RAČUNA**“. U slučaju dodatnih pitanja u vezi s Etičkim kodeks moguće je obratiti se na e-mail etickikodeks@mingor.hr.

Prihvatanje i provedba Etičkog kodeksa ustvari znači pristanak potpisnika na to: da postupak uvođenja eura neće zloupotrijebiti za neopravdano povećanje cijena roba i usluga; da će preračunavanje cijena i drugih vrijednosti i zaokruživanje obavljati isključivo prema utvrđenom fiksnom tečaju konverzije i u skladu s matematičkim pravilima zaokru-

31. 12. 2023.

rok je do kojeg poslovni subjekti mogu pristupiti Etičkom kodeksu putem NIAS-a

522

tvrtke prihvatile su kodeks do 31. kolovoza, a ukupno su zatražile 10.762 naljepnice

živanja; da će na svojim prodajnim mjestima i internetskim stranicama dvojno iskazivati vrijednosti u propisanom razdoblju od 5. rujna 2022. do 31. prosinca 2023.; da će prilikom promotivnih i marketinških aktivnosti prikazivati dvojno iskazane cijene i druge vrijednosti te da će fiksni tečaj konverzije biti istaknut na računima, u prodajnom prostoru/na mjestu pružanja usluga i na internetskim stranicama, i to na jasan, čitljiv, vidljiv i lako uočljiv način. Potpisnik se također obvezuje na to da će svoje zaposlenike osposobiti i informirati na vrijeme kako bi oni mogli pružiti kvalitetnu informaciju i uslugu klijentima te na to da će u razdoblju dvojnog optjecaja valuta posvetiti posebnu pozornost pravilnom vraćanju ostatka iznosa koji se mora vratiti potrošaču u eurima, a kako bi sve prošlo korektno i bez nesporazuma.

SVAKI CENT SE BROJI, SVAKA KUNA SE RAČUNA

SVE PRIJEPRE NAJBOLJE JE POKUŠATI RIJEŠITI ODMAH

Cijeli proces konverzije u sektoru finansijskih usluga odvijat će se automatski, bez potrebe za dostavom dodatne dokumentacije ili potpisivanjem dodatnih ugovora, no to ne znači da taj proces neće nadzirati nadležne institucije i regulatori tržišta, a što je u slučaju osiguranja, investicijskih i mirovinskih fondova, tržišta kapitala te leasing i faktoring usluga Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga (Hanfa). Sve prijedore s društvima najbolje je pokušati riješiti odmah, u direktnoj komunikaciji, no u slučaju nemogućnosti dogovora oko pitanja iz nadležnosti Hanfe moguće je obratiti se i izravno na e-mail potrosaci@hanfa.hr ili telefonom na broj **01/6173-200**.

EURO

I OSIGURANJA

ŠTO ZBOG UVOĐENJA EURA ČEKA KLIJENTE DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE

DATUMOM UVOĐENJA NOVE VALUTE
NE MIJENJAJU SE RANIJE DOGOVORENA
PRAVA I OBAVEZE

01

Društva za osiguranje posljednjih su se mjeseci intenzivno pripremala za uvođenje eura kao službene valute u Hrvatskoj te su provela brojne i značajne izmjene u svojim informacijskim sustavima u pogledu prilagodbe i automatizacija poslovnih procesa, a kako bi 1. siječnja 2023. i uvođenje eura dočekali potpuno spremni.

Važno je znati da se datumom uvođenja eura ne mijenjaju prava i obaveze iz postojećih ugovora o osiguranju te promjena valute ni na koji način ne utječe na odredbe sklopljenih ugovora niti se može smatrati valjanim razlogom za odstupanja ili izuzeća od ugovorenog, a ni kao opravdan razlog za raskid ugovora. Sve to odnosi se na sve vrste ugovora, bilo da je riječ o osnovnom autoosiguranju, kasku, životnom osiguranju ili osiguranju nekretnina, usjeva i drugih objekata.

Navedeno se odnosi na 15 trenutačno aktivnih društava za osiguranje, koliko ih djeluje u Hrvatskoj, te značajan broj pravnih i fizičkih osoba, posrednika, koji također sklapaju osiguravateljne poslove i ugovore. Kad govorimo o tržištu osiguranja govorimo o gotovo 50 milijardi kuna aktive, što najbolje svjedoči o veličini i važnosti tog sektora.

50

milijardi kuna aktive "teško" je tržište osiguranja, na kojem djeluje 15 društava i niz posrednika

Ono što je važno znati kod ugovora o osiguranju, kao i kod drugih ugovora, jest to da se nakon konverzije potrošač ne smije naći u financijski nepovoljnijem položaju nego prije konverzije te je zabranjeno neopravdano podizanje cijena roba i usluga zbog konverzije i uvođenja eura.

NAKON KONVERZIJE POTROŠAČ SE NE SMIJE NAĆI U FINANCIJSKI NEPOVOLJNIJEM POLOŽAJU NEGO PRIJE KONVERZIJE

Svi iznosi koji su ugovoreni u kunama u eure se preračunavaju uz primjenu fiksnog tečaja, koji iznosi 7,53450. Čini se to sa svih pet decimala, a potom zaokružuje na dvije - ako je treća decimala manja od pet, druga decimala ostaje ista, ako je treća decimala jednaka ili veća od pet, povećava se za jedan.

30

dana od dana uvođenja eura rok je u kojem bi klijenti trebali dobiti individualne obavijesti od društava za osiguranje o stanju osobnih ugovora

SVE ODREĐUJE NAČELO NEPREKIDNOSTI UGOVORA

Društva za osiguranje još su tijekom 2020. i 2021. godine, prema uputama Hanfe i utvrđenom metodološkom pristupu, provela tržišne vježbe procjene utjecaja uvođenja eura te su u skladu s dobivenim rezultatima već tada definirali potrebne postupke za unaprijeđenje svojih solventnih pozicija tijekom 2022. godine, a kako bi samo uvođenje eura dočekala potpuno spremna.

Kao i u ostalim financijskim djelatnostima potrošači će se u početku najviše informirati putem sredstava javnog priopćavanja, najka-

snije tri mjeseca prije uvođenja eura, i putem internetskih stranica društava za osiguranje. Individualne obavijesti o stanju po osobnim ugovorima klijenti će zaprimiti najkasnije u roku od 30 dana od dana uvođenja eura.

Datumom uvođenja eura ne mijenjaju se prava i obveze iz postojećih ugovora i zbog toga se neće sklapati novi ugovori o osiguranju niti će doći do izmjene postojećih, već će vrijediti načelo neprekidnosti ugovora i drugih pravnih instrumenata, a svi iznosi ugovoreni u kunama smatrat će se odgovarajućim iznosom u eurima. Sve isplate koje proizlaze iz ugovornog odnosa izvršavat će se u eurima.

KLIJENTI ĆE DOBITI INDIVIDUALNU OBAVIJEST O KONVERZIJI I UVJETIMA PRERAČUNAVANJA, A PRIJE TOGA SVE INFORMACIJE MOGU POTRAŽITI NA WEB STRANICAMA DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE, HRVATSKOG UREDA ZA OSIGURANJE I U MEDIJIMA

Društva za osiguranje i osobe uključene u distribuciju osiguranja dužne su u predugovornom informiranju o proizvodima osiguranja koji se nude u kunama dvojno iskazati sve cijene i novčane iskaze kao što su premija, osigurana svota, provizija.

Dvojno iskazivanje, kao i dostava tablica otkupnih vrijednosti, nije potrebna kod već aktivnih ugovora o životnom osiguranju zaključenih uz primjenu valutne klauzule vezanom uz euro.

U slučaju pojave eventualnih nepravilnosti tijekom konverzije klijenti društava za osiguranje to mogu pokušati razriješiti direktno u komunikaciji sa svojim društvom za osiguranje. Ako nespornost ne uspiju razriješiti na taj način, mogu se obratiti regulatoru, Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Hanfa) na e-mail potrosaci@hanfa.hr.

Konverzija u euro ne utječe na prava i obveze iz ugovora o osiguranju niti na odredbe o raskidu ugovora o osiguranju.

U HRVATSKOJ JE AKTIVNO 5.8 MILIJUNA POLICA NEŽIVOTNOG I 1.3 MILIJUNA POLICA ŽIVOTNOG OSIGURANJA.

Ako slučajno zaboravite uplatiti dospjelu premiju osiguranja na vrijeme i društvo za osiguranje vam za to zaračuna zateznu kamatu, ako je ugovoreno da se obračunava kamata, nakon uvođenja eura ona će se obračunati i iskazati u eurima za cijelo vrijeme kašnjenja u podmirivanju obaveze. Ako dođe do isplate osigurnine ili nespornog dijela štete oko

datuma uvođenja eura, sve isplate do tog datuma bit će izvršene u kunama, a nakon tog vremena preračunate i isplaćene u eurima. O tim i svim drugim tehničkim detaljima najbolje je informirati se kod svog osiguravatelja, bilo putem njegovih internetskih stranica ili u direktnom kontaktu, te tako razriješiti sve nedoumice, kojih će, nadamo se, biti što manje.

VREMENSKI TIJEK AKTIVNOSTI UVOĐENJA EURA

RUJAN
2022.

1. rujna Hrvatska narodna banka počela je svim bankama dostavljati novčanice eura, a od toga datuma može početi posredna predopskrba euronovčanica poslovnih subjekata. Zaposlenici kojima će plaća za kolovoz biti isplaćena do 4. rujna iskazat će se samo u kunama. Ako se isplaćuje od 5. rujna nadalje, bit će dvojno iskazana. Od 5. rujna počinje dvojno iskazivanje cijena koje traje do kraja 2023.

LISTOPAD
2022.

Od 1. listopada Hrvatska narodna banka počinje svim bankama dostavljati kovanice eura. Od toga datuma može početi posredna predopskrba eurokovanicama poslovnih subjekata. Na internetskim stranicama financijskih društava ili njihovih granskih udruženja potražite informacije o konverziji financijskih usluga.

STUDENI
2022.

Traje predopskrba euronovčanica i eurokovanicama te posljednje pripreme za uvođenje eura kao službene valute. Studeni će ujedno biti i posljednji mjesec za koji će u prosincu plaća biti isplaćena u kunama.

PROSINAC
2022.

Banke, Fina i/ili Hrvatska pošta opskrbljivat će početnim paketima eurokovanica poslovne subjekte i potrošače. Od 1. prosinca građani će moći za 100 kuna dobiti paketić od 13,27 eura (kovanica) u bankama, poslovnicama Fine i Hrvatske pošte. HNB će objaviti privremeni NRS koji će služiti za nove izračune kamatnih stopa (koje su ugovorene kao promjenjive) na kredite. Zagrebačka burza će 29. i 30. prosinca 2022. biti zatvorena za trgovanje svim vrijednosnim papirima. Dodatno trgovanje se na dane 29. i 30. prosinca 2022. neće odvijati niti na multilateralnoj trgovinskoj platformi - Progress tržištu.

SIJEČANJ
2023.

1. siječnja 2023. u ponoć euro postaje službena valuta u Republici Hrvatskoj. Dva tjedna nakon uvođenja eura, od 1. siječnja do 14. siječnja 2023. (u ponoć), traje razdoblje dvojnog optjecaja. To znači da ćete, ako plaćate u gotovini, svugdje moći platiti u kunama, a eventualni ostatak dobit ćete u eurima. Od siječnja 2023. HNB će tromjesečno objavljivati NRS za euro na temelju kojeg se izračunavaju promjenjive kamatne stope. Tijekom cijele 2023. godine banke, Fina i Hrvatska pošta besplatno će svima mijenjati kune u eure i to do 100 novčanica i 100 kovanica kuna po transakciji. Do kraja siječnja članovi investicijskih i mirovinskih fondova, korisnici osiguranja i leasinga dobit će od svojeg društva individualnu obavijest o stanju na svojem osobnom računu, i to uobičajenim komunikacijskim kanalom koji može biti i e-mail, ne samo klasična pošta.

VELJAČA
2023.

Ako prije dana uvođenja eura u banci, kreditnoj uniji, instituciji za platni promet i instituciji za elektronički novac vlasnik računa ima račun i u kuni i u euru, u roku od 60 dana od dana uvođenja eura ima pravo bez naknade zatvoriti jedan ili više računa i prenijeti sredstva evidentirana na tim računima na račun po njegovu izboru u istoj instituciji.

TRAVANJ
2023.

Do 1. travnja HNB određuje apoensku strukturu za isplatu euronovčanica na bankomatima (10 i 20 eura), a nakon toga banke će ovisno o vlastitoj procjeni određivati apoensku strukturu, koja će uglavnom uključivati i novčanice od 50 i 100 eura.

LIPANJ
2023.

Nalog za plaćanje (uplatnica) na kojem je iznos plaćanja naveden u kuni i koji je primatelj plaćanja pripremio, tiskao i unaprijed dostavio platitelju, a koji je platitelj podnio na izvršenje banci nakon dana uvođenja eura, banka je dužna izvršiti u euru u iznosu koji odgovara iznosu kuna navedenom na nalogu za plaćanje uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i u skladu s pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.

PROSINAC
2023.

Do 31. prosinca traje razdoblje dvojnog iskazivanja cijena. Do tog datuma građani će moći bez naknade, u bankama, poslovnicama Fine i Hrvatske pošte promijeniti kune u eure.

SIJEČANJ
2024.

Od 1. siječnja 2024. HNB preuzima zamjenu kuna za eure, i to novčanica kune bez vremenskog ograničenja, a kovanica kune do 1. siječnja 2026. godine.

Središnju ulogu u praćenju i koordinaciji uvođenja eura ima Nacionalno vijeće za uvođenje eura kao službene valute u RH, kojem je na čelu predsjednik Vlade **Andrej Plenković**.

EURO

I MIROVINSKI FONDOVI

NEMA DODATNIH TROŠKOVA ZA ČLANOVE MIROVINSKIH FONDOVA

STANJE SVOJEG MIROVINSKOG RAČUNA
U EURIMA SAZNAT ĆE PUTEM
SUSTAVA E-GRADANI

02

U hrvatskim obveznim mirovinskim fondovima, prema podacima Hanfe, nalazi se nešto više od 2,1 milijun članova, uz to postoje gotovo 411 tisuća članova otvorenih i zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova. Svi oni uvođenje eura kao službene valute u Hrvatskoj mogu dočekati mirno s obzirom na to da će valutna konverzija u mirovinskim fondovima biti provedena automatski, preračunavanjem prema službeno utvrđenom tečaju konverzije. Sami članovi nemaju obavezu dostavljati bilo kakvu dodatnu dokumentaciju, što će cijeli proces učiniti brzim i jednostavnim za sve članove mirovinskih fondova.

Sam proces konverzije iz kuna u eure neće utjecati na novčanu vrijednost koja je uštedena na osobnom računu u obveznom ili dobrovoljnom mirovinskom fondu zato što se osobni računi vode u obračunskim jedinicama. Iznos novca koji se nalazi na osobnom računu ovisi o vrijednosti obračunske jedinice, neovisno o tome je li ona izražena u kunama ili u eurima. Konverzija za članove neće uzrokovati ni dodatne troškove koji bi na bilo koji način mogli umanjiti vrijednost uštedenog novca na osobnom mirovinskom računu.

2,1

milijun članova nalazi se u hrvatskim obveznim mirovinskim fondovima, a tome treba pribrojati još i gotovo 411 tisuća članova otvorenih i zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova

BITNE INFORMACIJE U POTVRDAMA I IZVJEŠTAJIMA U VALUTAMA DO KRAJA 2023.

S obzirom na zakonom propisanu obavezu dvojnog iskazivanja vrijednosti na području Republike Hrvatske koja će trajati do kraja 2023. godine, to će se odnositi i na bitne informacije u potvdama i izvještajima mirovinskih fondova te će vrijednosti u tom prijelaznom razdoblju biti prikazivane u objema valutama.

Umirovljenici su svoje mirovine prvi put vidjeli dvojno iskazane u kunama i eurima početkom rujna, kada im je isplaćena mirovina za kolovoz. Članovi mirovinskih fondova ne moraju dostavljati nikakve dodatne podatke ni dokumentaciju.

Index Mirex, koji predstavlja mjerilo uspješnosti svih obveznih mirovinskih fondova zajedno, neće se mijenjati jer je riječ o indeksu kod kojeg je valuta irelevantna.

O postupku i načinu konverzije valuta članovi mirovinskih fondova prvotno će biti informirani putem objave u javnim glasilima, ali i objavom na internetskim stranicama mirovinskih društava, i to najkasnije tri mjeseca prije uvođenja eura. Druga, individualna obavijest članovima obveznog mirovinskog fonda bit će poslana od strane Središnjeg registra osiguranika (REGOS) putem sustava e-Grada-ni, a ta će obavijest stići najkasnije u roku 30 dana od uvođenja eura, što znači najkasnije do kraja siječnja sljedeće godine. Individualnu obavijest član obveznog mirovinskog fonda

moći će zatražiti i od mirovinskog društva koje upravlja fondom u kojem je član.

Kada je riječ o mirovinama iz drugog mirovinskog stupa koje umirovljenici već primaju, oni će od rujna na svojim mirovinama vidjeti iznose iskazane u kunama, ali i preračunavati u eure, a zbog toga ne moraju s mirovinskim osiguravajućim društvom sklapati nove ugovore. Kad je riječ o mirovinama iz trećeg, dobrovoljnog mirovinskog stupa, većina ugovora već je sklopljena u eurima pa se kod njih ništa neće mijenjati, a kada se steknu uvjeti

ZA DODATNA PITANJA U VEZI S KONVERZIJOM I VRIJEDNOSTI UDJELA MIROVINSKIH FONDOVA ČLANOVI SE MOGU OBRATITI MIROVINSKOM DRUŠTVU KOJE UPRAVLJA NJIHOVIM FONDOM

za ostvarivanje prava na mirovinu, dvojno će se prikazivati i iznosi u informativnom izračunu mirovine koji mirovinsko društvo dostavlja članu dobrovoljnog mirovinskog fonda.

I INFORMATIVNI IZRAČUN DVOJNI U SVRHU BOLJE ODLUKE

Prilikom stjecanja uvjeta za odlazak u mirovinu u informativnom izračunu mirovine koji se dostavlja osiguraniku REGOS će dvojno iskazivati ukupan iznos za sve moguće modele isplate mirovine, a kako bi budući umirovljenik mogao lakše odlučiti koji je model za njega najisplativiji.

U slučaju dodatnih pitanja u vezi s konverzijom i vrijednosti udjela mirovinskih fondova članovi se mogu obratiti mirovinskom društvu koje upravlja njihovim fondom, a u slučaju neriješenih prijedora regulatoru koji nadzire rad obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova, a to je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa), na e-mail adresu potrosaci@hanfa.hr.

132 mlrd.

Krajem kolovoza imovina obveznih mirovinskih fondova iznosila je preko 132 milijarde kuna. Stanje na osobnom računu u obveznom mirovinskom fondu od 5. rujna na svim potvrdama i izvješćima iskazuje se dvojno.

EURO

I INVESTICIJSKI FONDOVI

ŠTO UVOĐENJE EURA ZNAČI ZA VIŠE OD 200 TISUĆA GRAĐANA KOJI ULAŽU U INVESTICIJSKE FONDOVE?

IMOVINA I UDJELI U FONDOVIMA KOJI SU
DO SADA BILI DENOMINIRANI U KUNAMA
PRELAZE NA EURO VALUTU

03

Ako ste i vi ulagatelj i vlasnik udjela u nekom od hrvatskih investicijskih fondova, sigurno će vas zanimati koje će promjene uvođenje eura donijeti za vas te hoćete li društvu koje upravlja investicijskim fondom zbog toga trebati dostaviti neke nove dokumente ili privole. Dobro je znati da će se cjelokupan proces konverzije u euro odvijati automatski te da nećete morati poduzimati dodatne aktivnosti.

ULAŽE SE U 93 POSTOJEĆA INVESTICIJSKA FONDA

U Hrvatskoj su krajem kolovoza na tržištu, prema podacima Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (Hanfa), postojala 93 otvorena investicijska fonda s javnom ponudom, a krajem lipnja je bilo aktivno 37 alternativnih investicijskih fondova. To znači da ulagatelji u otvorene investicijske fondove s javnom ponudom, kojih je prema podacima Hanfe krajem lipnja bilo 229 tisuća, od čega su nešto više od 227 tisuća činile fizičke, a ostatak pravne osobe, ne trebaju poduzimati posebne korake niti biti zabrinuti zbog svojih ulaganja. Broj onih koji su ulagali u alternativne investicijske fondove bio je nešto veći 2,6 ti-

16,84

milijardi kuna iznosila je krajem kolovoza ukupna imovina otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom, a tome treba pridodati i 5,05 mlrd. kn u alternativnim investicijskim fondovima

suća, a što je uključivalo i fizičke i pravne osobe. Ukupna imovina otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom tako je krajem kolovoza iznosila 16,84 milijardi kuna, a tome treba pridodati i 5,05 milijardi kuna imovine alternativnih investicijskih fondova s kraja lipnja.

IZLAZAK IZ FONDA BEZ NAKNADE

Važno je znati da uvođenje eura može imati utjecaja na strategiju ulaganja investicijskog

Prema podacima Hanfe od 30. lipnja, više od 220 tisuća građana ulagalo u UCITS fondove, od čega 69,63% ulagali u obvezničke, 13,94% u dioničke i 6,66% u mješovite UCITS fondove.

KRAJEM LIPNJA BILO JE GOTOVO 229 TISUĆA ULAGATELJA U OTVORENE INVESTICIJSKE FONDOVE S JAVNOM PONUDOM, OD ČEGA SU NEŠTO VIŠE OD 227 TISUĆA ČINILE FIZIČKE, A OSTATAK PRAVNE OSOBE

Uvođenje eura može imati utjecaj na strategiju ulaganja pojedinog investicijskog fonda, o čemu će društvo za upravljanje investicijskim fondovima obavijestiti ulagatelja.

fonda ako je ona usko vezana uz kunu te u tom slučaju dosadašnji ulagatelji mogu odlučiti izaći iz fonda bez naplate izlazne naknade, a o eventualnim promjenama strategije ulaganja društva za upravljanje moraju na vrijeme obavijestiti svoje ulagatelje.

Svi koji ulažu u investicijske fondove, bit će o promjenama koje donosi uvođenje eura obaviješteni na dva načina. Prva obavijest bit će putem sredstava javnog priopćavanja – putem internetskih stranica društva za upravljanje investicijskim fondovima, kao i oglasa u javnom tisku. Tu objavu u tisku neće morati objaviti svako društvo pojedinačno, već će to

moći za njih objaviti i strukovno udruženje ili grupacija ako se tako dogovore. Onu drugu, puno važniju i personaliziranu obavijest, koja se odnosi na njihovo osobno stanje udjela u fondu, zaprimit će kao zasebnu obavijest ili u sklopu godišnjeg izvještaja, a dobit će je najkasnije do kraja siječnja, odnosno, kako zakon kaže, najkasnije 30 dana od datuma uvođenja eura. Ta će obavijest sadržavati informaciju o stanju udjela, preračunato u eure, te eventualnim drugim izmjenama. Klijentima koji su do datuma uvođenja eura imali ugovoren financijski proizvod ili uslugu u kunama informacija će biti poslana komunikacijskim kanalom kojim i inače komuni-

PRERAČUNAVANJE NOVČANIH ISKA ZA VRIJEDNOSTI PROVODI SE BEZ NAKNADE, PRIMJENOM FIKSNOG TEČAJA KONVERZIJE, TE NE UTJEČE NA PRAVA I OBVEZE KLIJENTA IZ UGOVORNOG ODNOSA S PRUŽATELJEM FINANCIJSKE USLUGE.

raju s društvom, pa to može biti i e-mailom, a ne nužno klasičnom poštom.

Važno je znati da sama promjena izražavanja vrijednosti udjela u drugoj valuti neće utjecati na umanjenje njegove vrijednosti, već će se provoditi automatizmom i neće negativno utjecati na vaše ulaganje. No, ukoliko u tijeku procesa uvođenja eura iz bilo kojeg razloga zaključite da su vaša prava umanjena tada se, nakon pokušaja dogovora s društvom koje upravlja investicijskim fondom, možete obratiti i regulatoru, Hanfi na e-mail: potrosaci@hanfa.hr.

23 DRUŠTVA

se trenutno nalaze u registru društava ovlaštenih pružati investicijske usluge i obavljati investicijske aktivnosti, od čega su njih 12 kreditne institucije, 6 su društva za upravljanje i 5 je investicijskih društava.

EURO

I LEASING

ŠTO SE MIJENJA ZA 15 LEASING DRUŠTAVA I NJIHOVE KLIJENTE

AKO JE U VAŠEM UGOVORU O LEASINGU
BIO KORIŠTEN NRS ZA KUNU, ON ĆE BITI
ZAMIJENJEN NRS-OM ZA EURO

04

Ako ste klijent jednog od leasing društava koja posluju u Hrvatskoj, sigurno se pitate što će uvođenje eura značiti za vaš ugovor o leasingu? Prilikom uvođenja eura kao službene valute u Hrvatskoj sve odredbe vašeg postojećeg ugovora o leasingu ostaju na snazi, jedino će se iznosi u kunama preračunati u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije od 7,53450 kuna i u skladu sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH. Preračunavanje se odnosi na nedospjeli iznos glavnice u kunama, dospjeli obračunati a neplaćeni iznos glavnice u kunama, ostale nedospjele iznose koji proizlaze iz ugovora te one dospjele i obračunate, ali nenaplaćene.

PRAVA I OBAVEZE UGOVORNIH STRANA MORAJU OSTATI ISTA

Kod ugovora o leasingu u kunama iznosi u kunama preračunat će se u eure, uz primjenu fiksnog tečaja konverzije, pa će i iznos rata/ obroka biti izražen u eurima. Kod ugovora o leasingu u kunama s valutnom klauzulom u euru svi iznosi koji proizlaze iz ugovornog odnosa, a iskazani su u euru, nakon dana uvođenja eura ostaju u euru kako je ranije bilo ugovoreno. Ugovor o leasingu koji sadrži promjenjivu kamatnu stopu nakon uvođenja eura ostaje kakav jest osim ako je kao parametar korišten NRS (nacionalna referentna stopa) za kunu, u kojem slučaju se taj parametar bez negativnog utjecaja na imatelja leasinga zamjenjuje NRS-om za euro.

Poslovima leasinga u Hrvatskoj se bavi 15 društava, koja su krajem lipnja imala gotovo 160 tisuća aktivnih ugovora o leasingu, ukupne vrijednosti gotovo 18,5 milijardi kuna. Od

toga se oko 21,5 posto ili skoro 34,2 tisuće ugovora odnosilo na fizičke osobe, a ostatak na pravne osobe. Na sve njih automatski će se primijeniti odredbe preračunavanja iz kuna u eure, prema definiranom tečaju konverzije.

Važno je napomenuti da konverzija valute ne utječe ni na prava ni na obaveze ugovornih strana iz postojećih ugovora o leasingu te da ti ugovori ostaju na snazi. Kao i drugi korisnici financijskih usluga, ugovaratelji leasinga o navedenom će biti informirani putem javnih glasila i internetskih stranica

leasing društava, dok će one pojedinačne, individualne obavijesti o preračunavanju dobiti najkasnije 30 dana nakon uvođenja eura.

Cijeli će se proces za klijente leasinga odvijati automatski, no to ne znači da ga neće nadzirati nadležne institucije i regulator tržišta, što je u slučaju leasing društava Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa). Stoga se primatelji leasinga u slučaju pojave eventualnih nepravilnosti u konverziji mogu obratiti na e-mail adresu: potrosaci@hanfa.hr.

Leasing društvo dužno je u razdoblju dvojnog iskazivanja kod financijskog leasinga dvojno iskazati iznos učešća, leasing rate, troška obrade ugovora te otkupnu vrijednost objekta leasinga, a kod operativnog leasinga dvojno iskazati iznos jamčevine, leasing obrok kao i trošak obrade ugovora.

18,5

milijardi kuna iznosila je vrijednost aktivnih ugovora o leasingu krajem lipnja. Radi se o 154 tisuće ugovora, od čega se 21,5 posto ili skoro 34,2 tisuće odnosilo na fizičke, a ostatak na pravne osobe.

EURO

I TRŽIŠTE
KAPITALA

NA ZAGREBAČKOJ BURZI NEĆE SE TRGOVATI 29. I 30. PROSINCA

TRGOVANJE U EURU ZAPOČET ĆE
2. SIJEČNJA 2023.

05

Kada je riječ o domaćem tržištu kapitala, Zagrebačkoj burzi, uvođenje eura i od burze zahtijeva i tehničku prilagodbu i dvojno iskazivanje cijena, a to će morati učiniti i Središnje klirinško depozitarno društvo (SKDD). Sve to uglavnom će biti tehničke prilagodbe koje ulagatelje i neće previše doticati, no ono što oni svakako moraju znati i o čemu moraju voditi računa, jest podatak da zbog uvođenja eura posljednja dva dana ove godine, 29. i 30. prosinca, neće biti trgovanja na uređenom tržištu te multilateralnoj trgovinskoj platformi odnosno Progress tržištu, kojima upravlja Zagrebačka burza. Time će članovima Zagrebačke burze, SKDD-u i SKDD-CCP-u biti omogućen učinkovit i siguran prijelaz na euro. Zato, ako trgujete, imajte to na umu, a trgovanje u euru započet će 2. siječnja 2023.

ZAOKRUŽENO NA NAJBLIŽI EUROCENT

Zagrebačka burza, kao i svi drugi, od početka rujna dvojno iskazuje cijene u cjeniku svojih usluga, ali i podatke o ukupnom prometu na mjestu trgovanja i zaključnoj cijeni pojedinog financijskog instrumenta (dionice, obveznice) koji je uvršten u trgovanje. Cijene usluga u svom cjeniku dvojno iskazuje i SKDD.

Vlasnici vrijednosnih papira neće morati poduzimati nikakve posebne radnje ili aktivnosti zbog uvođenja eura osim ako se ne pojave situacije u kojima smatraju da njihova prava nisu poštovana.

Kada je riječ o uvrštenim dionicama, Zagrebačka burza na dan uvođenja eura automatski će preračunati vrijednost dionica i iskazati je u eurima prema fiksnom tečaju, zaokruženo na najbliži eurocent. Sve nov-

čane obaveze na temelju prava i posjedovanja vrijednosnih papira koje dospijevaju na dan uvođenja eura ili nakon toga bit će ispunjene u eurima, preračunato prema zakonskim pravilima preračunavanja. Krajem godine Zagrebačka burza provest će prilagodbu svih burzovnih indeksa euru, i to preračunavanjem cijena u eure te izračunom novih divizora u eurima, pa će se od 1. siječnja 2023. referentne vrijednosti odnosno indeksi računati u eurima. Sve povijesne vrijednosti za sve indekse prije 1. siječnja 2023. ostaju nepromijenjene.

USKLAĐIVANJE S PROPISIMA KOJI UREĐUJU TRGOVAČKA DRUŠTVA

U prošloj godini ukupan promet Zagrebačke burze iznosio je 2,54 milijarde kuna, a najtrgo-

IZVJEŠTAJI O STANJIMA NA SKRBNIČKIM RAČUNIMA ISKAZIVAT ĆE SE U KUNI, A DODATNO PRERAČUNATI I ISKAZATI U EURU U SKLADU S FIKSNIM TEČAJEM KONVERZIJE. U 2023. IZVJEŠTAJI O STANJIMA ISKAZIVAT ĆE SE U EURU, A DODATNO PRERAČUNATI I ISKAZATI U KUNI, A OD 2024. SAMO U EURU.

vanija dionica bila je ona poduzeća Podravka, kojom je u prošloj godini ostvaren promet od 215,7 milijuna kuna. I to će poduzeće, kao i sva druga dioničarska društva, biti dužno u propisanom zakonskom roku preračunati postojeći iznos temeljnog kapitala i njegovih dijelova koji otpadaju na dionice, zaokruženo na eurocent. Pritom su dobiveni iznos društva dužna uskladiti i s aktualnim propisima koji uređuju trgo-

vačka društva te navedene promjene upisati i u sudskom registru i pri SKDD-u.

Svi mali ulagatelji u slučaju pojave eventualnih nepravilnosti u konverziji vlasničkih vrijednosnih papira, nakon pokušaja dogovora s matičnim društvom, mogu se obratiti nadležnom sudu, s obzirom da se radi o primijeni propisa o trgovačkim društvima.

Trgovanja kroz dva posljednja dana u godini i na samu neradnu Novu godinu neće biti ni na multilateralnoj trgovinskoj platformi niti na Progress tržištu, kojima upravlja Zagrebačka burza.

KAKO ŠTO LAKŠE PREBRODITI KONVERZIJU

OLOVKU, BLOKIĆ ILI APLIKACIJU U RUKE I VODITE EVIDENCIJU POTROŠNJE OBAMA VALUTAMA

ČEŠĆIM KORIŠTENJEM KARTICA RIJEŠIT ĆE SE PROBLEMI SA SITNIŠEM, ALI TADA EVIDENCIJA DOBIVA NA ZNAČAJU JER SE "PEGLANJEM" LAKO POTROŠI VIŠE OD PLANA

Psiholog Goran Mihelčić smatra da psihološka prilagodba građana na novu valutu može trajati od tri do pet godina, ali to nije faktor o kojemu se puno pričalo. Dvojne cijene jedan su od dobrih alata za lakše snalaženje potrošača, ali ne nužno i dovoljan. Euro je sedam i pol puta jača valuta od kune, pa će i brojčani iskaz eurskih novčanica biti niži. Ljudi kupuju iz nužde, ali i iz zadovoljstva, pri čemu bi se neki prema stotinu eura možda mogli, barem neko vrijeme, odnositi kao prema stotinu kuna. Istina, dio problema čini i inflacija jer je sve skuplje, no i bez inflacije trebat će vremena da se priviknemo na novu valutu i njezin brojčani iskaz.

1000

funti Irci su zamijenili za 1200 eura. Kako su dobili brojčano veći iznos u novčanicama osjećali su se bogatijima nego prije uvođenja eura, unatoč tome što se radilo o protuvrijednosti

Stoga, za početak ne bi bilo loše uzeti kaskvu olovku i blokić u ruke ili aplikaciju za one sklonije *gadgetima* te uredno voditi evidenciju potrošnje obaju valuta po danima. Tako će se najlakše steći odnos prema paritetu, ali i općenito dobiti bolji uvid u vlastitu potrošnju.

Ljudi bi se s manje novčanica u novčaniku ili na računu mogli osjećati loše i depresivno, kažu psiholozi, jer nula više daje na važnosti, makar efektivno, iako ta nula ne znači da ste bogatiji. Stoga je prvi savjet da bilježite svaki trošak, a u početku možda više i češće koristite kartice jer će se tako riješiti problemi sa sitnišem. No, evidencija dobiva na značaju tek

s karticama jer se „peglanjem” lako potroši više od plana.

Zamjena hrvatske kune eurom, proces koji je za građane u potpunosti besplatan, svakako će zahtijevati određeno vrijeme za prilagodbu potrošača u korištenju nove valute, priznaju u središnjoj banci.

- Upravo je obvezno dvojno iskazivanje cijena u kuni i euru, koje je započelo 5. rujna, važan instrument te prilagodbe tijekom koje građani na raspolaganju imaju razdoblje do kraja sljedeće godine da se naviknu na razliku u vrijednosti kune i eura. U cilju što boljeg

BIT ĆE PROBLEM, SMATRAJU MATEMATIČARI, I TO ŠTO LJUDI NE OBRAČAJU PREVIŠE PAŽNJE NA LIPE, NAJČEŠĆE ODMAHNU RUKOM ILI IH NE UZIMAJU KAO OSTATAK, NO CENTI NISU LIPE I IMAJU VEĆU VRIJEDNOST

informiranja javnosti uskoro će započeti i završna informativna kampanja putem masovnih medija i projekta „Euro na kogačima“, a u okviru te kampanje dodatna će se pažnja posvetiti upravo osvještavanju svih promjena i procesa koje sa sobom donosi zamjena hrvatske kune eurom. - odgovaraju iz Hrvatske narodne banke.

- U svim državama koje su uvele euro, osim Irske, građani su se osjećali siromašniji jer su dobili brojčano manji iznos eurske novčanice. Jedino su se Irци osjećali bogatijima jer su s funte prešli na euro. Oni su umjesto 1000 funti dobivali 1200 eura i to im je psihološki dobro leglo. Svi su, naravno, dobili istu protuvrijednost, ali Irци su mislili da su profitirali, jer su dobili brojčano veći iznos novčanice, ostali su imali osjećaj da gube - kaže poznati matematičar Toni Milun.

Hrvatski su građani navikli računati u eurima kad su u pitanju značajni iznosi, pa se tako stanovi i automobili kupuju ili računaju u eurima, roba velike vrijednosti

uglavnom se izražava u eurima, čak i ako se plati u kunama, ali to se ne odnosi i na svakodnevne troškove za kućanstvo. Kruh, mlijeko, pecivo, ulje, kava, šećer, voće - sve će se to naizgled učiniti pristupačnijim kad se bude plaćalo u manjim apoenima, kao što se to učinilo našem sugrađaninu koji je nedavno nakupovao hrpu sladoleda kad je vidio cijenu u eurima, misleći da je jeftin. Bit će problem i to što ljudi ne obraćaju previše pažnje na lipe, najčešće odmahnu rukom ili ih ne uzimaju kao ostatak, no centi nisu lipe i imaju veću vrijednost.

- Mogu ispričati dva posve suprotna iskustva. U Finskoj su sve cijene zaokružili na pet centi, nema jednog ili dva centa upravo zbog jednostavnosti. S druge strane, Njemačka je druga krajnost. Bio sam jednom i nešto je koštalo 99 centi, kod nas se ti ostaci nisu vraćali, pa nisam ni ja uzeo, ali blagajnica je trčala za mnom radi jednog centa. Neće to više biti isto, jedno je plus-minus deset lipa, ali sad će to biti sedam i pol puta veća vrijednost. Može se isto tako stvoriti problem i na blagajnama - zaključuje Milun.

Ljubica Gatarić

U FINSKOJ SU SVE CIJENE ZAOKRUŽILI NA PET CENTI, NEMA JEDNOG ILI DVA CENTA UPRAVO ZBOG JEDNOSTAVNOSTI

Poznati matematičar Toni Milun i sam je jednom prilikom vodio evidenciju kupljene robe i za 40 dana se riješio minusa jer je shvatio da troši više nego što misli, nekad na bitne, a nekad i na nebitne stvari koje ne koristi ili stoje u ormaru.

- Kriza je najviše pogodila najsiromašnije, umirovljenike. Poskupjeli su hrana i režije te prijevoz. Jednostavno moramo pogledati svoje ponašanje i vidjeti postoji li negdje prostor gdje nam curi novac kroz prste, a iskreno, kod većine postoji - kaže Milun.

IZ POTROŠAČKOG UGLA

TKO POKUŠA MIJENJATI KUNE U EURE PRIJE 1. SIJEČNJA 2023. GODINE PLATIT ĆE PROVIZIJU, A BANKA ĆE MU PRIMIJENITI SVOJ TEČAJ

Iako se o uvođenju eura intenzivno piše i govori, s obzirom na upite i interes javnosti može se zaključiti kako dio građana nije upoznat sa svim promjenama koje će nastupiti: od dvojnog iskazivanja cijena i zamjene kune eurom do plaćanja i procjene vrijednosti roba i usluga u eurima.

Iako o tome ne razmišljamo, neke cijene već i otprije često automatski iskazujemo i preračunavamo u eure, primjerice cijene automobila i nekretnina, pa se stoga ne očekuje kako će potrošači imati problema kod procjene vrijednosti roba i usluga većih iznosa. Međutim, građani bi mogli naići na probleme kod vrednovanja roba i usluga manjih iznosa. Većinu kupnji obavljamo automatizmom, pogotovo prehrambenih namirnica, čije cijene barem okvirno znamo, no uvođenjem eura trebat ćemo barem u prvih nekoliko mjeseci kada nam euro postane sredstvo plaćanja više paziti na izračune i cijene u procesu kupnje.

VEĆ SADA OBRATITE POZORNOST I GLEDAJTE I CIJENU U EURIMA

U obzir treba uzeti i visoku stopu inflacije zbog koje je došlo do porasta cijena, što može dodatno otežati procjenu vrijednosti robe u eurima. Preračunavanje cijena i procjena vrijednosti u eurima zahtijevat će određen napor i vrijeme prilagodbe, stoga je svakako savjet da već u ovom razdoblju dvojnog iskazivanja cijena obratite pažnju na navedeni iznos i u eurima. Što prije počnemo uočavati i prihvaćati cijene iskazane u eurima, bit će nam lakše procijeniti vrijednost proizvoda i usluga nakon 1. siječnja 2023. Danas gotovo svi mobilni imaju već ugrađene kalkulator, stoga ako ćete se prilikom preračunavanja osjećati sigurnije, svakako ih koristite.

Osim same procjene vrijednosti proizvoda i usluga, pomutnju bi građanima mogao stvarati i ostatak vrijednosti prilikom gotovinskih

1999.

godine, i to 1. siječnja, uveden je euro kao obračunska jedinica u 11 država.

Tri godine kasnije, 1. siječnja 2002., novčanice i kovanice eura ušle su u opticaj u 12 država članica EU-a -

Austriju, Belgiju, Finsku, Francusku, Njemačku, Grčku, Irsku, Italiju, Luksemburg, Nizozemsku, Portugal i Španjolsku.

HRVATSKE KOVANICE EURA, ODNOSNO KOVANICE EURA S HRVATSKIM MOTIVIMA, BIT ĆE JEDNAKO PRIHVAĆENE U SVIM DRŽAVAMA ČLANICAMA EUROPODRUČJA

1€ → 7,53450 KN

Do ponoći 1. siječnja bankomati će davati kune, a od ponoći bi trebali biti spremni za podizanje eura. Moguće je da se u prvom danu neće svi stići „poštimiti“, no kako će biti praznik, nitko ne očekuje redove pred bankomatima. Uplata gotovog novca kune na bankomatima bit će moguća do datuma uvođenja eura. Nakon toga na bankomatima će se moći uplaćivati isključivo gotov novac eura.

transakcija, odnosno usitnjavanje novčanica i kovanica na manje apoene. Primjerice, ako proizvod košta 9,50 kuna, skloni smo ostaviti 50 lipa trgovcu i pritom ne osjećamo neki veliki gubitak, međutim, ako sada taj isti proizvod košta 1,3 eura i odlučimo „zaokružiti“ i ostaviti ostatak do 2 eura trgovcu, zapravo mu ostavljamo više od 5 kuna, a ne kao prije tek 50 lipa. Stoga bi najveće poteškoće građani mogli osjetiti u prvih nekoliko mjeseci nakon uvođenja eura dok ne automatiziraju svoj osjećaj vrijednosti u eurima.

Navedene poteškoće s prilagodbom više bi mogli osjetiti stariji građani i umirovljenici, zbog čega bi bilo poželjno da im se prvih nekoliko tjedana pomogne s kupovinom i procjenom vrijednosti. Dvojno iskazivanje u pojedinim je trgovinama već započelo te je već u prvim danima došlo do pogrešnih interpretacija cijena, pa su tako građani mislili da je cijena iskazana u eurima zapravo povoljna, akcijska cijena. Upravo takvi primjeri potvrđuju automatizam prilikom kupnje i nužnost povećanja pažnje prilikom kupnje tijekom procesa prilagodbe.

6700

bankomata postoji otprilike u cijeloj Hrvatskoj, a kako smo turistička zemlja, nisu svi u funkciji tijekom cijele godine te se do 1. siječnja 2023. očekuje da će 75 - 80% bankomata biti napunjeno eurima koje će građani moći podizati

POTEŠKOĆE S PRILAGODBOM MOGLI BI OSJETITI POSEBICE STARIJI GRAĐANI I UMIROVLJENICI, ZBOG ČEGA BI BILO POŽELJNO DA IM SE PRVIH NEKOLIKO TJEDANA POMOGNE S KUPOVINOM I PROCJENOM VRIJEDNOSTI

Kako bi cijeli proces bio što jednostavniji i lakši, važno je da građani polože što više kunske gotovine na svoje račune u bankama kako bi se konverzija provela automatski te da bi se izbjegle gužve u poslovnica banaka ili komplikacije prilikom kupnje svakodnevnih potrepština početkom siječnja, ako bi se plaćalo u kunama, a ostatak će se vraćati u eurima.

Važno je znati da će građani imati godinu dana da svoje kunske novčanice i kovanice besplatno, bez naplate naknade zamijene za one eurske u svim komercijalnim bankama u Hrvatskoj, Fini i Hrvatskoj pošti. Nakon što istekne taj rok, novčanice i kovanice moći će se zamijeniti u Hrvatskoj narodnoj banci (HNB). Tamo će se trajno mijenjati novčanice kuna, dok ćemo kovanice moći zamijeniti u roku od 3 godine od dana uvođenja eura. Službeni tečaj konverzije određen je još u srpnju i on iznosi 7,53450 kuna za jedan euro.

Dvojno iskazivanje cijena bit će jedna od ključnih mjera za prilagodbu potrošača na novu valutu, a trajat će sve do kraja 2023. godine, što će građanima pomoći da se postupno naviknu na iznose u novoj valuti.

Hrvatski građani danas imaju gotovo 7 milijuna debitnih platnih kartica, od čega gotovo 4,5 milijuna bezkontaktnih debitnih kartica. U prvim danima od uvođenja eura preferirajte kartično plaćanje jer će vam sredstva na tekućim računima automatski biti preračunata u eurima.

340

milijuna ljudi koristi euro kao valutu unutar Ekonomske i monetarne unije (EMU), čime spada u drugu globalno najčešće korištenu valutu. Euro koriste i neke države koje nisu članice EU-a.

UGOVORNI ODNOSI OSTAJU ISTI, SAMO SE IZNOSI PRERAČUNAVAJU U EURE

Osim poteškoća i nedoumica prilikom tekuće potrošnje, građane muče pitanja dugoročnih financijskih ugovornih odnosa. Što se tiče financijskih usluga, ugovorni odnosi sklopljeni prije uvođenja eura i dalje će vrijediti, samo će se sve financijske obveze uplaćivati odnosno isplaćivati u eurima, a stanja na svim računima bit će preračunata u eure prema utvrđenom tečaju konverzije. Osiguranje je jedna od najkorištenijih financijskih usluga, stoga ne čudi što građani imaju neke nedoumice oko iznosa premije ili isplate osigurnine,

poglavito u prijelaznom razdoblju. Važno je istaknuti kako zbog konverzije građani neće biti u nepovoljnijem položaju nego što su bili prije uvođenja eura. Također, sve nastale promjene zbog konverzije provodit će društva i o njima obavijestiti korisnike. Primjerice, ako imate ugovor o osiguranju imovine, on će i dalje nastaviti vrijediti po jednakim uvjetima i nakon uvođenja eura te ćete plaćati isti iznos premije, samo preračunat u eurima. **U slučaju nastanka štete i njenog priznanja, na temelju kojeg slijedi isplata štete, ona će do 31. prosinca 2022. biti isplaćena u kunama, a od 1. siječnja 2023. u eurima, bez obzira na to je li prethodno iznos procjene štete bio u kunama.**

Komisija za novac Hrvatske narodne banke na sjednici 21. srpnja 2021. utvrdila je konačni prijedlog motiva koji će stajati na kovanicama eura. Tako je geografska karta Republike Hrvatske odabrana za apoen od 2 eura, grafički prikaz motiva životinje kune za apoen od 1 eura, portret znanstvenika Nikole Tesle za apoene od 50, 20 i 10 centi te glagoljica za apoene od 5, 2 i 1 centa. Svi odabrani motivi imaju u pozadini šahovnicu.

Promjene koje će nastati nakon uvođenja eura mogu kod pojedinih građana izazivati manju nelagodu, međutim, nema razloga za strah – dovoljno je pripremiti se na vrijeme. Informirajte se na službenim stranicama relevantnih institucija, u slučaju nejasnoća povezanih s financijskim ugovornim odnosima obratite se društvu s kojim imate sklopljen ugovor, a za svakodnevne kupnje i snalaženje s cijenama odvojite malo više vremena i strpljenja, barem u prvim tjednima konverzije.

PROMJENE KOJE ĆE NASTATI NAKON UVOĐENJA EURA MOGU KOD POJEDINIH GRAĐANA IZAZIVATI MANJU NELAGODU, MEĐUTIM, NEMA RAZLOGA ZA STRAH – DOVOLJNO JE PRIPREMITI SE NA VRIJEME

Više informacija o sektoru finansijskih usluga
i registriranim finansijskim društvima
potražite na:

www.hanfa.hr

HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA - HANFA